

“DE ZANDBERG”

Maandelijks bericht over het wel en wee op onze boerderij

Nr 41 - Voorjaar 2014

Spitsuur

Na een rustige en milde winter (met, echt waar, tijd om een boek te lezen of naar het theater te gaan!) is op de Zandberg het drukke voorjaar weer aangebroken. Onvoorstelbaar hoe anders dit voorjaar verloopt dan dat van vorig jaar: zaten we vorig jaar rond deze tijd nog aan de erwtensoep, nu lopen de geitjes al weer een paar dagen in de wei, krijgen de bijen de nectar en stuifmeel niet aangesleept, zie je overal vogels met takjes sjouwen en staan de andijvie en sla van vorige herfst nog gewoon in de tunnel. Dat wordt flink dooreten, anders is de vriezer niet leeg voordat de volgende lading groenten er aan komt. Ook de vijg is zichtbaar opgelucht: er zitten zeker twintig vruchten aan, terwijl we vorig jaar welgeteld één vijg met z'n tweeën moesten delen.

Het fijne van dit seizoen is dat je het gevoel hebt dat alles nog redelijk onder controle is. Het gras is gemaaid, de moestuinbedden liggen er maagdelijk bij, de bomen en struiken zijn gesnoeid en de geitenlammetjes zijn nog te klein om de boel echt op stelten te zetten. De bijen

zwermen nog niet (al gaat dat waarschijnlijk niet lang meer duren), alleen de kippen blijven onverbeterblijk de tuin flink ondersteboven graven (of ze nou gekortwiek zijn of niet). Je trekt eens een onkruidje uit de grond, je zaait nog wat plantjes ... heerlijk!

Geboortebericht

Dit jaar hebben we drie dames mid oktober laten dekken en al na een paar maanden merkten we aan hun toenemende omvang dat de bokken Cesar, Que van de Nieuwe Eisch en Johan hun bokkige best gedaan hadden. De uitgerekenende data werden niet geerbiedigd met als resultante dat Lotje drie dagen te laat beviel van een bokjestweeling, Liesje vier dagen te laat beviel van een enkel bokje en tenslotte Bella drie dagen te laat beviel van een meisjestweeling. Bij twee bevallingen moest de veearts er even aan te pas komen maar dat mocht de pret niet drukken en de moeders waren het gesjor al snel weer vergeten. Vijf kerngezonde koters waartussen geen enkel flessenlam.

Meteen drinken bij moeder en eigenlijk verder geen omkijken naar. Weertechnisch een prima lammernmoment, dat wil zeggen niet koud. Voor extra comfort en om al het brave grut wat te verwennen hebben we steeds een aantal nachtjes de infraroodlamp aangehad. Inmiddels zijn alle moeders en lammetjes dagelijks in de buitenwei en ze vinden het allemaal prachtig. De moeders zijn enorm zorgzaam en verliezen hun kinderen, die onvermoeibaar in het rond hollen en daarna (wanneer de mechaniekjes ontwonden zijn) ter

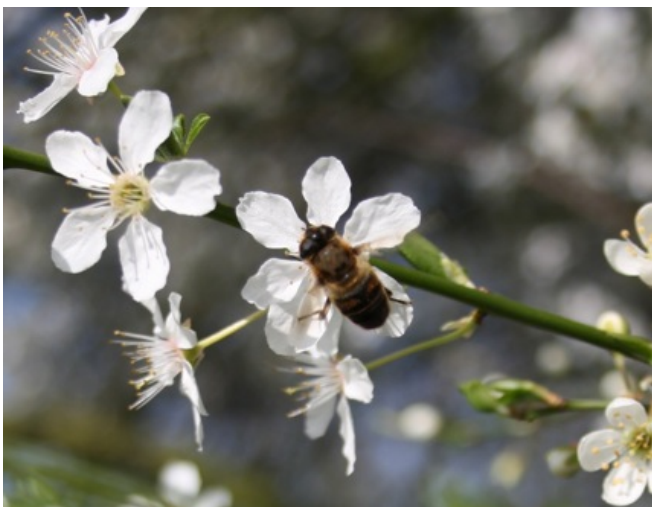
plekke in slaap vallen, geen moment uit het oog. Leuk weetje: we hebben inmiddels vier generaties in de stal staan. En nog leuker: Mary-Ann was onlangs bij Zorgboerderij Thedingsweert waar ze biggen hebben en geiten willen – over anderhalve maand wordt er twee tegen twee overgestoken en zijn we in bigniss!

“Bij”-praten

Ook de bijen profiteren volop van de milde winter en het vroege voorjaar. Toen we half maart onze volken gingen inspecteren was er nog volop voer over en zaten de raten tjokvol met stuifmeel in alle kleuren van de regenboog. Wel hadden we een beetje pech: één volk bleek een onbevruichte koningin aan boord te hebben; er worden dan alleen mannelijke bijen geboren. Er zat niets anders op dan de koningin te verwijderen en het volk samen te voegen met een ander volk (dat wel een goede koningin had).

En een ander volk lag dood onderin de kast: afgeslacht door een spitsmuis, denken we. Die had zitten wachten tot we de houtjes waarmee we in de winter de vliegopening kleiner maken (om het de muizen moeilijk te maken!) er uit gehaald hadden. Nu hebben we van de vijf volkjes er dus drie over, maar met zo’n voorjaar als dit zullen we al snel volken gaan splitsen en dan heb je er zo weer zes.

Van de drie kasten die over zijn hebben we er het afgelopen week-eind twee naar een lokale fruitteler gebracht om daar zijn perenboom-gaard te bestuiven. Daar blijven ze waarschijnlijk een week of twee staan. Het is altijd een beetje een gedoe, want als je iets met je volken wilt doen moet je verplicht op pad en je vergeet natuurlijk altijd iets mee te nemen wat je nodig blijkt te hebben. Maar we vinden het er toch wel een beetje bij horen, en je krijgt er ook een bescheiden vergoeding voor waar we het wintervoer dan weer van betalen.

In de volgende nieuwsbrief zullen we meer vertellen over de korfinker-cursus die Mary-Ann sinds kort volgt.

Hoe liep het af met ...

Op onze activiteiten-agenda van begin dit jaar stonden zaken als notenkraken, was smelten en zeep maken. Dan is het natuurlijk ook wel leuk om even te melden hoe het daarmee afgelopen is.

Was smelten

Op 7 februari hadden we de stoomwassmelter van de vereniging tot onze beschikking: een reusachtig vat om raten in te zetten gekoppeld aan een stoomapparaat. In het stoomapparaat gaat een paar liter water dat aan de kook wordt gebracht, de stoom loopt via een slang het grote vat in, en door de hitte van de stoom smelt de was uit de raatjes en stroomt er tesamen met het gecondenseerde water aan de onderkant uit. Per stoombeurt heb je dan een emmer met een forse klont was die in het water ligt. Was in een doos (na uitlekken en drogen op krant), lege raampjes uit het vat en nieuwe (eigenlijk oude natuurlijk) raampjes erin en het hele verhaal begint opnieuw.

Na een dag doorstomen hadden we ongeveer 80 raampjes verwerkt en een doos met wasklompen. Die moeten we nog een keer nazuiveren (smelten en door doek persen om de laatste ongerechtigheden eruit te krijgen) en daarna kan dit bij het bijenhuis geruild worden voor geperste wasplaat. Mooie recycling en een fijne winterpruimactie.

Zeepmaken

Ook nog gedaan: Zandbergse geitenmelkzeep maken. Met het recept van Simone uit Canada en de ondersteuning van een YouTube filmpje van Becky's Homestead zijn tuinclub-vriendin Jose en Mary-Ann aan de slag gegaan om zelf zeep te maken. Het was eigenlijk een chemisch experiment, waarbij vooral het moment waarop de natronloog bij het water moest erg spannend was. Maar het verwachte spectaculaire effect bleef uit (al werd de oplossing wel heel snel heel heet).

De grootste truc was nog om zowel de loogoplossing als de combinatie van vetten (die we in een ander pannetje hadden verhit) tegelijk op de goede temperatuur te krijgen. Twee thermometers waren bij nader inzien op dat moment erg handig geweest.

Maar het is zo ook gelukt en een dag later heeft Robert (bij afwezigheid van Mary-Ann) de zeepkoek in stukjes gesneden. Het resultaat was prima zeep, het vergt nog wel enige oefening om er stukjes van een handzaam en gelijkvormig formaat van te snijden, maar oefening baart ongetwijfeld kunst!

Notenkraken

Met hulp van achternichten Elles en Yvonne hebben we op een mooie zondag in januari de eerste 6 kilo walnoten gekraakt. Daarmee waren we meteen een eind op streek voor de 10 kilo die nodig is om olie van je eigen noten te laten persen. De resterende 4 kilo hebben we gedurende februari in de avonduren gekraakt, terwijl Robert keek naar "Andere Tijden Sport" op Uitzending Gemist en Mary-Ann een beetje weg zat te dromen over het aanstaande (moes)tuinjaar.

Op 11 maart meldden we ons bij Mobipers voor onze hoogstpersoonlijke persbijeenkomst. Een klein uurtje

later konden we met 5 liter notenolie weer huiswaarts. En ze is weer om te smullen!

Voeren Poes, Moos en Mynne nog iets uit?

De vraag stellen is hem beantwoorden – niet heel veel. Zeker in de winter was het goed toeven bij de brandende kachel. Ons drietal degenereert dan tot echte binnen-huisdieren maar dat mag ook wel. Naast de kachel staat een kartonnen doos met de ingang aan de voorkant (de Doos van Moos) en o, wat kun je daar de winterdagen fijn in doorbrengen. Of op een kussentje in de vensterbank. Nu het voorjaar er is, worden de dagen veel meer buiten besteed en zo hoort het ook. We vinden een gesloopt vogeltje, er ligt eens ergens een onthoofd haasje of muisje: ons illustere drietal amuseert zich prima.

Met Mynne gaan we een enkele keer naar de poel om zijn zwemvaardigheid op peil te houden. Al zwemmend een waterdummy ophalen kan hij nog steeds prima.

Moos is gek op elk mandje/kratje/doosje dat er maar staat; op de foto een mandje dat Mary-Ann gevlochten heeft en door Moos werd goedgekeurd (op de achtergrond trouwens de inmiddels opgehangen vogelvinex). Slotsom: drie gezellige niksnutten die vast weer een mooie zomer tegemoet gaan.

Zaaien etc

In de tuin is er in deze tijd van het jaar natuurlijk ook het nodige te doen. De slaapkamer boven staat vol met zaailingen van van alles en nog wat (lekker warm achter een raam op het zuiden en op een warmtematje), in de tunnels staan de zaailingen die wat meer koude kunnen hebben, naast de groenten en kruiden van vorige herfst die nog niet op zijn (andijvie, broccoli, sla, koriander en peterselie en chinese bieslook) en ook buiten is al het één en ander geplant en gezaaid. Er staan sinds kort keurige nieuwe rekken ter ondersteuning van de peulvruchten en onder de pruimenbomen staan de bollen die we er vorige herfst met dozen tegelijk in gestopt hebben nu vrolijk te bloeien.

In de siertuin zitten nog een paar hinderlijke gaten waar iets mee moet (sommige zelf veroorzaakt: ongelukje met de motorzeis), wat weer een fijn excuus oplevert om een aantal kwekers te bezoeken.

En dankzij Mary-Ann's tuinclub, die dit jaar als thema "Kruiden" heeft en als aftrap daarvoor een inspirerende lezing had georganiseerd, heeft de kruidentuin ook een uitgebreide revisie ondergaan. Behalve keukenkruiden komen er nu ook geneeskrachtige kruiden en kruiden om zelf thee te kunnen maken. Het eerste brandnetelzalfje staat al te pruttelen (aldus Eucalypta).

Dankzij het snoeihout uit de houtwallen (dat Robert op zijn "snipperdag" verwerkt heeft) hebben we nu ook keurige snipperpaadjes in de tuin. Het ziet er, kortom, heel erg netjes uit en we hebben snel een paar foto's gemaakt. Voordat het onkruid ons weer boven het hoofd groeit ...

agenda

april 2014

- bijenvolken splitsen (kunstzwermen maken)
- kaas maken
- bier brouwen
- voorjaarskruiden verwerken
- wasmiddel maken

mei 2014

- biggen installeren
- honing slingeren
- thema-etentje "Europa"
- bath fizzies maken

Als je mee wilt doen met één van deze activiteiten kijk dan snel op de website voor meer informatie

Tot de volgende nieuwsbrief!

